

Türkiye’deki Suriyeli Göçmenlerin Toplumsal Kabul ve Uyumlarına İlişkin Rapor

“Açık Kapı Politikası”-“Geçici Koruma”:

Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırma Merkezi (Aralık 2014) tarafından yapılan araştırma uyarınca, Türkiye, Nisan 2011’den bu yana Suriye’de yaşanan iç savaş nedeni ile ülkelerinden kaçan Suriyelilere, “açık kapı politikası” çerçevesinde “geçici koruma” sağlamaktadır.

Bu, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve 1951 Cenevre Anlaşması olmak üzere, uluslararası hukuk ilkeleriyle uyumlu bir politikadır. Ancak bazı sakıncaları da vardır.

Suriyelilerin Görüş ve Beklentileri

- Kamplardaki denetim, muhafazakâr ailelerin kamp yaşantısını kız çocukları için uygun görmemesi, soyutlanmışlık-dışlanmışlık duygusu gibi nedenlerle, Suriyeliler kamplarda yaşamak istememektedirler.
- Eğitimli ve meslekleri olan Suriyeliler, olanak ölçüsünde Batı Avrupa’da bir ülkeye ya da ABD, Kanada gibi ülkelere gitmek istemektedir.
- Suriyelilerin en çok rahatsız oldukları hususlardan biri de “Suriyeli dilenciler” sorundur. Suriyeliler, bu dilencilerin, Türkiye’ye geldikten sonra yoksullaşan kişiler değil, Suriye’de de dilencilik yapan profesyonel dilenci grupları olduklarını iddia etmektedirler.
- Savaşın bitmesi ve ülkelerine geri dönmeleri konusunda karamsardırlar. Sürekli olarak Türkiye’de kalma istekleri gün geçtikçe artmaktadır.

Kamuoyu Algısı: Suriyelilerin Kabulü ve Kabulün Dayanağı

- Suriyeli sığınmacıların; insani nedenlerle Türkiye'ye kabul edilmesinin, bir zorunluluk olduğu görüşü %70 dolayındadır.
- Bunun yanı sıra, Suriyeli sığınmacıların kabulünün ülkemize yararlı olduğunu düşünenlerin oranı %18 dolayındadır.
- Ayrıca Metropol Stratejik ve Sosyal Araştırmalar şirketinin “Türkiye'nin Nabzı” Şubat 2016 kamuoyu araştırmasında sorulan “Suriye'den gelen sığınmacıları Türkiye kabul etmeli mi?” sorusuna verilen cevabın partilere göre dağılımı şöyledir:

	Hayır etmemeli (%)	Evet etmeli (%)
AKP	33,4	54,9
CHP	66,6	27,9
MHP	54,8	30,7
HDP	25,5	57,7
Ortalama	44,6	44,3

Araştırma sonuçlarına göre,

- AKP'ye oy verenlerin %33,4'ü Suriyeli sığınmacılara yurttaşlık verilmemesini isterken,
- CHP'ye oy verenlerde bu oran %66,6'ya çıkmaktadır. Görüleceği üzere, AKP ve CHP seçmenler arasında **iki kat** fark vardır.
- Araştırma sonuçlarına göre **Türk halkının %66,2 si Türkiye'nin tek başına Suriye'ye askeri bir müdahalesine karşı** çıkarken, %23,7 si böyle bir askeri müdahaleyi onaylamaktadır.

Türkiye'deki Suriyeliler Nasıl Tanımlanıyor

- Suriyeli sığınmacıları, ülkemizde “konuk/misafir”, “zulümden kaçan”, “din kardeşlerimiz” şeklinde görenlerin oranı %74'dür.
- %26'lık bir kesimse, sığınmacıları, “dilenci/asalak”, “bize yük olan insanlar” olarak görmektedir.

Suriyeliler Ekonomik Yük Mü?

Toplumumuzun %76'lık kesimi, sığınmacıların ekonomimize zarar verdiğini düşünmektedir.

Türk Toplumunun Suriyeli Göçmenlerin Çalışma Yaşamına Katılımına Bakışı

- Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları Adana, Hatay, Mardin, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis gibi illerde halkın %75'i Suriyelilerin işlerini ellerinden aldıklarını düşünmektedir.
- Bu oran bölge dışı illerde %64'lere düşmektedir.
- Bölge içi illerde Suriyelilere “her türlü işte kalıcı çalışma izni verilmesi” gerektiğini belirtenlerin oranı %4 dür.
- Sığınmacılara “Kesinlikle çalışma izni verilmemelidir” diyenlerin oranı %44 olarak belirlenmiştir.
- Buna karşın, “belli işlerde veya geçici çalışma izni verilmelidir” diyenlerin oranı %54'dür.
- Bölge dışı illerde de bu oranlar büyük ölçüde koşutluk göstermektedir.

Suriyeli Çocukların ve Gençlerin Eğitim Durumu ve Sorunları

- BMMYK verilerine göre, Türkiye'deki Suriyelilerin % 53'ünden fazlası 18 yaş altındaki çocuk ve gençlerden oluşmaktadır.
- UNICEF, Türkiye'deki çocukların %73'ünün okula gitmediğini açıklamıştır.

ÖNEMLİ:

- Suriyeli göçmenlerin önemli bir bölümünün Türkiye'de kalıcı olacağı göz önünde tutulduğunda, okula gitmeyen veya eğitim olanağından yoksun çocukların, toplumla bütünleşmede ve varlık kurmada çok büyük zorluklarla karşı karşıya kalacağı açıktır.
- Eğitim görmeyen Suriyeli çocukların ezici çoğunluğu, şimdiden çocuk emeği sömürsünün nesnesi durumuna getirilmiştir.
- Eğitimsiz ve mesleksiz Suriye kökenliler, **niteliksiz işgücü** ve **suç oranını** artıracaktır.
- CHP, öncelikle Suriyeli göçmenlerin Türkiye'ye sığınmasına yol açan iç savaşın son bulması ve Suriyelilerin ülkelerine dönmeleri için, AKP'nin Suriye politikasının köklü biçimde değiştirilmesini ve bu konuda her türlü önlemin alınmasını zorunlu görmektedir.

- **CHP, Türkiye’de bulunan Suriyeli çocukların Türk yaşıtları gibi eğitim olanağına kavuşturulmalarını, mesleki bir nitelik kazanmalarını ve toplumla bütünlüşmelerini kolaylaştırıcı önlemlerin alınmasını önemsemektedir.**

Toplumsal Gerilim

- Suriyeli sığınmacıların buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak, toplumsal ahlak ve huzuru bozduğunu düşünenlerin oranı Adana, Gaziantep, Hatay, Mardin, şanlıurfa, Kilis gibi sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı illerde %80 oranındadır.
- Buna karşın, bu oran bölge dışı illerde %70’e düşmektedir.
- Suç işleyen Suriyeli sığınmacılara karşı gösterilen tepkileri “haklı ve yerinde” bulanların oranı %48, iken “haklı ama aşırı” bulanların oranı %26’dır. Bu tepkileri “haksız” bulanların oranı %25 dolaylarındadır.
- Tepkileri en fazla haklı gören grubun seçimlerde MHP’ye oy vereceğini söyleyenler, en az haklı bulanların ise seçimlerde BDP-HDP’ye oy vereceklerini söyleyenler olduğu anlaşılmaktadır.

Suriyelilerin Türkiye’de Kalıcılığına Bakış

Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırma Merkezi (Aralık 2014) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre,

- Sığınmacılar savaş devam ediyor olsa bile ülkelerine geri gönderilmelidir” şeklinde görüş belirtenlerin oranı %33’tür.
- “Sığınmacılar, sadece kamplarda barındırılmalıdır” şeklinde görüş belirtenlerin oranı %80’dir. Bu oran Suriyelilerin yaşadığı bölgelerde daha da artmaktadır.
- Varyans Araştırma Danışmanlık şirketinin Ocak-Şubat 2016 “Türkiye Gündemi Kamuoyu Araştırması”nın sonuçlarına göre;
- Suriyeli sığınmacılara yönelik yardımların sürmesi gerektiğini belirtenlerin oranı %37,2,
- Sığınmacıların Suriye’ye gönderilmeleri gerektiğini belirtenlerin oranı %25,7,
- Sığınmacılara kamplarda yardım edilmesi gerektiğini söyleyenlerin oranı %25,5,
- Sığınmacılar için sosyal entegrasyon programlarının başlatılması gerektiğini belirtenlerin oranı %3,5’dir.
- **Türk toplumu, Suriyeli sığınmacılara yurttaşlık hakkı verilmesini onaylamamaktadır.**
- Ocak/Şubat 2016’da sığınmacılara yurttaşlık ve/veya çalışma izni verilmesi gerektiğini belirtenlerin oranı sadece %1,7’dir.
- Bu oran 2014’de %8’dir.
- **Buradan şu sonuç çıkarılabilir:** Suriyelilerin Türkiye’de kalma süresi uzadıkça, Türk toplumunun Suriyelilere bakışının hızla olumsuzlaştığını göstermektedir.

Birlikte Yaşam, Komşuluk ve Yurttaşlık Konusundaki Görüşler

2014 Araştırma sonuçlarına göre,

- Suriyelilerle kültürel olarak aynı olduğumuzu düşünenlerin oranı sadece %20'dir.
- Suriyeli biri ile komşuluk yapmaktan rahatsız olacağını belirtenlerin oranı %50'dir.
- Komşuluk yapmaktan rahatsız olanların %52'si Suriyeli sığınmacıların kendilerine veya ailelerine zarar vereceğini düşündükleri için, %16'sı ise Suriyelileri kültürel olarak kendilerine yakın hissetmedikleri için, komşuluk yapmak istemediklerini belirtmişlerdir.
- "Suriyeli sığınmacılar Türkiye yurttaşlığına alınmalıdır" görüşünü onaylayanların oranı %8'dir.

Suriyelilerin Kalıcılığına Türk Toplumunun Bakışı

- Savaştan sonra Suriyelilerin Türkiye'de kalmasının büyük sorunlara yol açabileceğini düşünenlerin oranı %80'dir.
- Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlamayacağı yönünde görüş bildirenlerin oranı %75'tir.
- Devletin Suriyelilerin kalıcılığına yönelik politikalar geliştirmesini bekleyenlerin oranı %45 civarındadır.
- Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye uyum sağlayacağını düşünenlerin %28'i AKP'ye oy vereceğini belirtirken %36'sı HDP'ye oy vereceğini belirtmiştir.
- Suriyeliler ile birlikte nüfusumuzun artmasıyla daha güçlü bir devlet olacağımızı düşünenlerin oranı sadece %14 civarındadır.

Suriyeli Göçmenlere İlişkin Değerlendirme ve Görüşler

Halkın büyük bir çoğunluğu Suriyelileri ülkemize kabul etmekle doğru olanı yaptığımızı düşünmektedir.

Bunun yanı sıra, halkın büyük bir çoğunluğu Suriyeli sığınmacıların,

- Türkiye ekonomisine yük getirdiğini,
- Kendilerine vatandaşlık veya kalıcı çalışma izni verilmemesini,
- Toplumsal huzuru bozabileceklerini ve savaş bittikten sonra ülkelerine geri gönderilmesi gerektiğini düşünmektedir.
- Suriyeli sığınmacılar güvenlik, ekonomi, toplumsal huzur gibi konularda tehdit olarak algılanmaktadırlar.

Öneriler

- Sığınmacılara belli işlerde geçici çalışma izni verilebilir. Böylece toplumla bütünleşmeleri kolaylaştırılabilir.
- Suriyeli sığınmacıların suç oranlarının düşürülmesi için, denetim artırılmalı, yasalara uymaları sağlanmalıdır.
- Kamplarda hem denetim artırılmalı, hem de yaşam koşulları iyileştirilmelidir.
- Okul yaşındaki Suriyeli çocukların okula gitmeleri, düzenli eğitim görmeleri sağlanmalıdır.
- Toplum Kuruluşları bu bağlamda belli görevleri üstlenebilmelidir.
- Kadınlar kamp düzenini sağlamayabilir; erkeklerin bir kısmı da kamp dışında geçici işlerde çalışabilir.
- Ayrıca kamplardaki düzeni sağlamak amacıyla yine Suriyeli sığınmacılardan oluşan kadın/erkek kolluk kuvvetleri Türk polisi tarafından eğitilebilir ve güvenliği sağlamak amacıyla görevlendirilebilirler.

ÖNEMLİ ÇIKARIMLAR:

- Yukarıdaki verilere göre, Türkiye’de kalış süresi uzadıkça, Suriyeli göçmenlerin yerleşme veya kalıcılaşma eğilimi artmaktadır.
- Buna karşın, Türk halkının Suriyelileri kabul etme ve birlikte yaşama eğilimi hızla düşmektedir.
- Bu iki karşıt eğilim, günlük yaşamda ortaya çıkan çelişkileri ve karşıtlıkları hızla artıran ve birlikte yaşamı zorlaştıran bir etmendir. Bu eğilimlerin sürmesi durumunda gerilim ve çekişmelerin artması kaçınılmazdır.

NOT 1: Sonuçlar, “kararsız” görüş bildirenlerin oranlarının dağıtılması sonucuna göre oluşturulmuştur.

NOT 2: Mayıs 2016 itibari ile Türkiye’deki Suriyeli Göçmen Sayısı 2.733.784 dür (Kaynak: Sözcü, Hürriyet, Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan 10.03.2016) Ancak, Bu çalışma Aralık 2014 itibari ile Suriyeli göçmen sayısı yaklaşık 1.650.000 iken yapılmıştır.

